

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту
Кафедра психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

П4.01 НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

(назва практики)

Галузь знань: 01 Освіта

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: 013 Початкова освіта

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта. Дошкільна освіта

(назва спеціальності)

Європейська кредитно-трансферна система
організація навчального процесу

Розробники програми: кандидат педагогічних наук, доцент Безлюдна Н. В.
кандидат педагогічних наук, доцент Гриньова Н. В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 року

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 року

Ухвалена науково-методичною комісією факультету/інституту початкової освіти

Протокол № 1 від «30» серпня 2019 року

ВСТУП

Практика є найважливішою ланкою в системі професійної підготовки вчителя. Цей вид практики є початковим етапом практичної підготовки студентів до професійної діяльності, на якому закладаються основи практичних вмінь і навичок, творчого ставлення до діяльності, відбувається формування професійних якостей особистості майбутнього педагога. Практика проводиться в закладах загальної середньої освіти. Студенти беруть участь в основних видах діяльності вчителя зазначеної установи.

Програма розроблена згідно Закону України «Про освіту» (Прийнятий від 05.09.2017 р., набрання чинності 28.09.2017 р.), «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом МОН України від 08.04.1993 р. №93», Положення «Про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (затвердженого на засіданні вченої ради 28.04.2015 року, протокол №10), «Положення про організацію практики в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денна та заочна форми навчання)», затвердженому на засіданні Вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини від 19.12.2018 р., протокол № 7.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Основною **метою** психолого-педагогічної практики є формування в студентів уміння застосовувати в педагогічній діяльності науково-теоретичні знання, розвиток інтересу до педагогічної і наукової діяльності

У ході практики вирішуються наступні **завдання**:

- вироблення комплексу вмінь та навичок, необхідних для здійснення всіх видів навчально-виховної роботи в школі;
- оволодіння майбутніми педагогами формами, засобами, технологіями навчально-виховної роботи;
- розвиток у студентів умінь застосовувати в практичній діяльності знання з основ теорії педагогіки, психології та методик, усвідомлення ними професійної значущості цих знань, виховання у студентів потреби постійного удосконалення професійних знань, умінь, навичок та їх педагогічної майстерності;
- розвиток творчої ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу кожного студента;
- подальший розвиток дослідницьких умінь у конкретній професійній діяльності.

У результаті проходження педагогічної практики студент повинен:

знати: типи і структуру уроку, основні вимоги до уроку, тенденції розвитку і вдосконалення уроку; методика проведення виховних заходів; планування роботи класного керівника, особливості формування класного

колективу, методика вивчення класного колективу; сутність і прийоми педагогічної майстерності вчителя.

уміти: моделювати освітній процес; ефективно здійснювати педагогічну взаємодію, забезпечувати фізичний, психічний, соціальний і духовний розвиток школярів; спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід учителів, переносючи ефективні прийоми і форми у практику своєї роботи; планувати та здійснювати позакласну виховну роботу в якості класного керівника: аналізувати і складати план роботи класного керівника, розробляти сценарії виховних заходів, вивчати досвід виховної і методичної роботи закладу загальної середньої освіти, володіти методиками вивчення класного колективу та складати характеристику класу, виділяти прийоми педагогічної майстерності вчителя на уроці, проводити профорієнтаційні заходи з учнями старших класів, вести щоденник педагогічної практики; аналізувати навчально-виховні ситуації, результати навчально-виховної діяльності; займатися самоосвітою, творчо використовувати на практиці досягнення педагогічної науки та перспективний педагогічний досвід, складати план і сценарій позакласного виховного заходу, проводити педагогічні дослідження, виявляти творчість у педагогічній діяльності.

Компетентності здобувача вищої освіти:

ЗК 3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності педагога. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

ЗК 4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.

ЗК 5. Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.

ЗК 6. Етична. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики. **ЗК 7. ЗК**

ЗК 7. Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя.

ЗК 8. Міжособистісної взаємодії. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної

діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

ЗК 9. Адаптивна. Здатність до адаптації в професійно- педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання дітей дошкільного віку та молодших школярів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією закладу освіти й колегами.

ЗК 10. Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку особистості. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання дітей; здатність до педагогічної рефлексії.

ЗК 11. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в освітньому закладі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей.

ЗК 12. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності педагога й у повсякденному житті.

ФК 2. Психологічна компетентність. Здатність до розвитку дітей дошкільного віку, учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку. Складниками психологічної компетентності є диференціально- психологічна, соціально-психологічна, аутопсихологічна.

ФК 3. Педагогічна компетентність. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в освітньому закладі. Складниками педагогічної компетентності є дидактична, виховна, організаційна.

ФК 4. Методична компетентність. Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової освіти. Методична компетентність ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до проведення уроків за різними навчальними комплектами, що виявляється у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь із окремих розділів та тем курсу, окремих етапів навчання й досвіду їх застосування та наявності емоційно-ціннісного ставлення до діяльності щодо навчання учнів предмету.

ФК 5. Професійно-комунікативна компетентність. Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з дітьми, батьками, колегами. Складники професійно- комунікативної компетентності вчителя: емоційна, вербально- логічна, інтерактивна, соціально-комунікативна, технічна, предметно-змістова.

ФК 6. Інформаційна. Здатність і готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, опрацьовувати різні види інформації

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна (психолого-педагогічна) практика є першим етапом практичної підготовки студентів до професійної діяльності, на якому закладаються основи практичних умінь і навичок, творчого ставлення до діяльності, відбувається формування професійних якостей особистості майбутнього вчителя. Практика проводиться під час вивчення основних

дисциплін психолого-педагогічного циклу в рамках навчального процесу у звільнений від аудиторних занять час і носить в більшій мірі не методичний, а дослідницький характер.

Як база проведення практики вибирається ЗЗСО. Практика починається з настановної конференції і розподілу студентів по базах, де вони виконують завдання і ведуть звітну документацію. Груповим керівником призначається викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту та кафедри психології які мають стаж викладацької роботи не менше трьох років. Груповий керівник:

- проводить настановчу конференцію;
- контролює виконання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього трудового розпорядку на місці проходження практики, організовує облік відвідування бази практики здобувачами вищої освіти;
- допомагає здобувачам вищої освіти скласти індивідуальний план роботи на весь період практики (навчальна діяльність, виховна робота та ін.);
- консультує з теми науково-дослідної роботи;
- у перший день практики разом з адміністрацією від бази практики закріплює здобувачів вищої освіти за місцем проходження практики;
- контролює ведення практикантами документації, затверджує індивідуальний план роботи;
- – надає практикантам консультації щодо виконання програми практики;
- – надає методичну допомогу в оформленні документації, у виконанні навчально-дослідної (курсової) роботи
- відвідує залікові виховні заходи, аналізує, оцінює їх;
- – перевіряє й аналізує документацію, подану здобувачем вищої освіти після закінчення практики;
- за результатами практики складає письмовий звіт про хід, результати практики із зауваженнями і пропозиціями щодо подальшого вдосконалення та організації її проведення завідувачу кафедри.

Завершується практика звітною конференцією, де студенти представляють і обговорюють результати своєї роботи, захищають складені самозвіти, здають звітну документацію. Для студентів є обов'язковими щоденні відвідини установи, до якої вони прикріплені для проходження практики. Не допускається заміна часу учбової практики іншими видами робіт (не пов'язаними з цілями і завданнями практики). Крім того, для студентів визначений необхідний перелік завдань, обов'язкових для отримання заліку, який відображений в розділі звітної документації.

ОСВІТНІЙ РЕЗУЛЬТАТ ПРАКТИКИ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти програмними результатами навчання:

Очікувані результати проходження практики студентами:

ПРН3. Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми дошкільної й початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей; види і засоби контролю.

ПРН4. Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в освітньому закладі за напрямками, зумовленими посадовими обов'язками вчителя та вихователя дітей дошкільного віку.

ПРН7. Знати і дотримуватись санітарно-гігієнічних, педагогічних, естетичних вимог щодо функціонування обладнання й оформлення приміщення та території загальноосвітнього навчального закладу. Володіти нормативами щодо створення матеріально-технічної бази, режиму харчування дітей, санітарного режиму харчоблоку. Знати правила організації медичного обслуговування дітей, створення умов для медичної оздоровчої, лікувально-профілактичної роботи.

ПРН8. Володіти уміннями і навичками забезпечення організації педагогічного процесу в навчальних закладах з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу тощо.

ПРН9. Демонструвати практичні вміння і навички роботи педагога: надавати методичну допомогу за всіма напрямками програм навчання і виховання дітей, проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Організувати роботу методичної ради закладу освіти.

ПРН10. Виявляти освітні проблеми навчально-виховного процесу, визначати об'єкт та предмет дослідження, формулювати мету та гіпотезу дослідження, визначати основні поняття; володіти методами збору даних відповідно до гіпотез; створювати масиви емпіричних даних, опрацьовувати наукові джерела; підбирати і використовувати універсальні та спеціальні методи дослідження; узагальнювати та впроваджувати результати дослідження у шкільну практику.

ПРН11. Уміти визначати мету професійної діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему професійної діяльності.

ПРН12. Володіти знаннями про організацію наукової, методичної та навчальної діяльності вчителя початкової школи; уміннями організувати власну науково-пошукову та самостійну роботу, навчально-пізнавальну та виховну діяльність школярів.

ПРН16. Уміти розробляти документацію щодо навчання, виховання та наукової, методичної, організаційної роботи педагога; уміти аналізувати, узагальнювати і поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН17. Виявляти готовність до підвищення рівня педагогічної майстерності; володіти знаннями про способи професійного самовдосконалення; усвідомлювати рівень власних педагогічних здібностей, визначати причини недоліків у роботі; володіти навичками самовдосконалення, використання механізмів самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Ознайомитись із ЗЗСО (бесіди з адміністрацією, вчителями).
2. Вести щоденник практики з аналізом роботи кожного дня. У щоденнику відображається зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, зауваження керівників практики та власні пропозиції й рекомендації щодо оптимізації та проведення практики.
3. Розробити індивідуальний план роботи на період практики.
4. Вивчення та аналіз змісту професійної діяльності вчителя; вивчення нормативних документів, що регламентують діяльність педагога.
5. Проводити психолого-педагогічний аналіз уроків.
6. Підібрати матеріали для проведення просвітницько-виховної діяльності.
7. Організувати та провести один виховний захід (виховна година, предметний вечір, флеш-моб, екскурсія, квест).
8. Здійснити аналіз одного виховного заходу.
9. Вивчити систему навчальної роботи з учнями: вивчення програм та планів підготовки, вивчення матеріальної бази, відвідування та обговорення занять.
10. Вивчити систему підготовки до занять. Допомогти вчителю у підборі літератури, посібників, підготовці ТЗН, підготовці експерименту, дидактичних матеріалів.
11. Виконати завдання з науково-дослідної роботи (підготовка та збір матеріалу до написання курсової роботи).
12. Скласти психолого-педагогічну характеристику одного учня (за схемою).

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ (РОБОЧА ДОКУМЕНТАЦІЯ)

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми. Документація практики (педагогічний щоденник, розробка плану-конспекту виховної години (заходу), матеріали щодо дослідження особистості учня, звіт, психолого-педагогічний аналіз уроків подається здобувачами вищої освіти на кафедру педагогіки та освітнього менеджменту для перевірки упродовж трьох днів після закінчення практики.

У звітній документації студента-практиканта мають бути:

1. Письмовий звіт про проходження навчальної (психолого-педагогічної) практики (додаток В).
2. Відгук на студента-практиканта, підписана класним керівником та директором і завірена печаткою закладу (відгук від бази практики може бути індивідуальним (у випадку проходження практик за місцем проживання) або відгук на групу здобувачів вищої освіти).
3. Щоденник практики (додаток Г) .

4. Індивідуальний план роботи студента-практиканта, затверджений керівником практики (додаток Б).

5. Конспект одного просвітницько-виховного заходу.

6. Аналіз одного просвітницько-виховного заходу (за схемою, додаток Е).

7. Психолого-педагогічний аналіз уроку (за схемою, додаток Д).

8. Психолого-педагогічна характеристика одного учня (за схемою, додаток Ж).

Загальні вимоги до оформлення звітної документації наступні. Документи оформляються акуратно, надруковані, мають наскрізну нумерацію сторінок. Всі аркуші повинні бути зшиті. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку (додаток А). Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками. Оформлення звітних документів входить в час проходження практик. Їх перевіряють і затверджують керівники практики від бази проходження та навчального закладу.

Звіт студента про практику оформляється у вигляді друкованого тексту у форматі Word, шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: верхнє - 2, нижнє - 2, ліве - 3, праве - 1,5. Зразок оформлення титульної сторінки наводиться в Додатку 1.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Аналіз результатів практики проводиться за наступними критеріями:

- 1) обсяг виконаної роботи;
- 2) якість аналітичного звіту, висновків і пропозицій;
- 3) виконання роботи у встановлені терміни;
- 4) самостійність, ініціативність, творчий підхід до роботи;
- 5) своєчасність і якість подання звітної документації.

Оцінка результатів практики впливає з особливостей діяльності студентів і виявляє характер їх ставлення до майбутньої професійної діяльності.

№ п/п	Вид роботи	Максимальна кількість балів
1.	Звіт про проходження практики	10
1.1.	- у звіті відображена вся робота, але були допущені незначні помилки при оформленні	2-5
1.2.	- у звіті відображена вся робота, але були допущені незначні помилки при оформленні	6-8
1.3.	- у звіті відображена вся робота, оформлений належним чином	9-10

2.	Відгук на студента-практиканта	5
2.1.	Відгук містить зауваження класного керівника (адміністрації) бази практики	2-4
2.2.	Відгук схвальний	5
3.	Щоденник практики	10
3.1.	- у щоденнику відображена вся робота, але були допущені незначні помилки при оформленні	
3.2.	- у щоденнику відображена вся робота, але були допущені незначні помилки при оформленні	
3.3.	- у щоденнику відображена вся робота, оформлений належним чином	
4.	Індивідуальний план роботи	5
4.1.	- у плані частково відображено завдання практики	2-4
4.2.	- у плані повністю відображено завдання практики	5
5.	Конспект та проведення одного просвітницько-виховного заходу	25
5.1.	Захід було проведено на низькому рівні, студент не виявив креативність у розробці конспекту, не зміг зацікавити дітей та залучити їх до співпраці.	5-10
5.2.	Захід було проведено на належному рівні, студент виявив креативність у розробці сценарію, але не застосував ІКТ під час проведення заходу.	11-15
5.3.	Захід було проведено на належному рівні, студент виявив креативність у розробці сценарію, використав ІКТ, але не завжди міг утримати увагу дітей.	16-20
5.4.	Захід було проведено на належному рівні, студент виявив креативність у розробці сценарію, використав ІКТ, зумів організувати клас і залучити до активної співпраці.	21-25
6.	Психолого-педагогічний аналіз одного уроку	30 (2 бали за урок)
6.1.	Аналіз уроку не відповідає вказаним вимогам	1
6.2.	Аналіз уроку відповідає вказаним вимогам	2
7.	Психолого-педагогічна характеристика одного учня	10
7.1.	Характеристика оформлена належним чином, але не відображає всієї інформації про учня	2-5
7.1.	Характеристика відображає всю інформацію про учня,	6-10
8.	Своєчасне надання звітної документації, оформленої відповідно до вимог	5
Загальна кількість балів		100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74	задовільно	
60–68		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ (ВИД ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)

Оцінка результатів студента-практиканта залежить від особливостей його психолого-педагогічної діяльності та виявляє рівень сформованості основних ступінь оволодіння ним педагогічною майстерністю в роботі, під час проведення спостереження, тестування, інтерпретації отриманих даних, бесідах та ін.

До уваги береться виконання програми практики та реалізація поставлених завдань, активність, відповідальність та творчий підхід студента-практиканта, якісна характеристика продуктивності діяльності, якість підсумкової документації та подання її у встановлені терміни.

Впродовж трьох днів після завершення практик студенти-практиканти здають керівникам всі звітні документи для їх попередньої оцінки. Упродовж тижня після завершення практик на факультеті відбувається підсумкова конференція, на якій студенти захищають матеріали практик. На конференції присутні всі студенти-практиканти, керівник практики, викладачі кафедри.

Для підведення підсумків практик та кінцевої оцінки роботи студентів-практикантів керівник практики інформує кафедру про фактичні терміни початку та завершення роботи, склад групи студентів, які пройшли практику, їх дисципліну, стан охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики, а також з інших питань організації та проведення практики. До захисту практик допускаються студенти, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили звітну документацію.

Видом підсумкового контролю є диференційований залік. При кінцевій оцінці результатів практики враховується результати захисту та відгук на практиканта..

Оцінка за практику знижується, якщо:

- студент під час проходження практики виявляв неодноразово недисциплінованість (не був на консультації у керівника, не представив заздалегідь керівнику матеріали виховних заходів; був відсутній в закладі освіти без поважної причини);
- зовнішній вигляд студента-практиканта неодноразово не відповідав статусу закладу освіти;
- студентом порушувалися етичні норми поведінки;
- студент не здав у встановлені терміни необхідну документацію.

Для оцінки результатів практики використовуються наступні методи:

- спостереження за студентами в процесі практики та аналіз якості окремих видів їх роботи;
- бесіди з учителями, класними керівниками, студентами;
- аналіз відгуків студентів, написаних класними керівниками і завірених керівником освітньої установи;
- аналіз результатів творчої праці;
- самооцінка студентами ступеня своєї підготовленості до практичної роботи і якості своєї роботи;
- аналіз документації студентів по практиці.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] //Законодавство України, 2017. № 38-3. Режим доступу до джерела: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Кондрашова Л.В., Лаврентьева О.О., Зеленкова Н.І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі : навч. посіб. Кривий Ріг: КДПУ, 2008. 187 с.
3. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посібник для студентів пед. навч. закладів. 2-е вид., випр. і доп. Харків, 2002. 400 с.
4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України: затв. наказом МОНМСУ від 31.10.2011 № 1243. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/.
5. Педагогічна майстерність учителя: навч. посібник / за ред. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. Харків, 2006. 224 с.
6. Педагогічна практика "Пробні уроки" навч.-метод. посіб. / [І.С. Руснак, М.Г. Іванчук, Т.Д. Федірчик та ін.]; Чернів. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. Чернівці, 2006. 159 с.
7. Педагогічна практика [Текст] / МОН молодь спорту України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини ; уклад. М. Т. Мартинюк, О. В.

Гнатюк, Т. Л. Годованюк, Н. М. Стеценко. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Умань : Жовтий О. О., 2013. – 181 с.

8. Шулдик В. І., Шулдик Г. О. Педагогічна практика [Текст] : навч.-метод. посібник / [рец. О. Г. Ярошенко, А. В. Степанюк, Н. В. Чудаєва]. – (Вид. 2-ге, змінене й доповнене). – Умань : Жовтий О. О., 2013. – 162, [1] с.

9. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти : затв. наказом МОНУ від 06.09.2000 № 434 та зареєстр. в Міністерстві юстиції України 26.09.2000 за № 659/4880. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00>.

10. Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) від 19 грудня 2018 року.

11. Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів: затв. наказом МОНУ від 20.07.2004 № 601 та зареєстр. в Міністерстві юстиції України 09.09.2004 за № 1121/9720. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1121-04>

12. Полтавченко Н. Г. Психологічне дослідження особистості. К., 2007. 231 с.

13. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник. Вид. 3-тє, виправ. Суми : Університетська книга, 2010. 352 с.

14. Психолого-педагогічна практика (практично-зорієнтований посібник на допомогу студентам, магістрантам, аспірантам, психологам, соціальним педагогам) / Кол. авторів: Пащенко М. І., Пащенко Д. І., Перепелюк Т. Д. Умань, 2008. 179 с.

15. Роль психологічної діагностики у роботі з учнівським колективом // Позакласний час, №5-6, 2001.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

Матеріали

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Місце проходження практики:

з « ____ » _____ по « ____ » _____

_____ року.

Підготував (-ла)
студента(-ки) _ курсу
_____ групи

(ПІБ)

Керівник практики:

(ПІБ)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

Орієнтовна схема

Зміст і види роботи	Термін виконання	Примітки
Участь у настановчій конференції з питань організації і проведення практики.		
Ознайомлення з діяльністю закладу. Знайомство з керівниками, педагогами. Вивчення документації.		
<p>Навчальна діяльність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вивчення плану роботи закладу; • вивчення плану роботи вчителя; • складання індивідуального плану роботи на весь період практики спільно з вчителем та керівником практики; • спостереження за поведінкою учнів; • вивчення колективу класу. 		
<p>Практична діяльність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відвідування занять, заходів, які проводяться закладом; • участь у проведенні занять, заходів; • проведення просвітницько-виховного заходу; • складання психолого-педагогічної характеристики учня; 		
Участь у методичній і дослідницькій роботі: методичних нарадах		

ДОДАТОК В

Орієнтовна схема написання звіту про проходження психолого-педагогічної практики здобувачами вищої освіти

Звіт

здобувача вищої освіти _____ курсу _____ факультету

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

про виробничу практику, проведenu у _____

з _____ по _____ 20__ р.

Навчальна діяльність

1. Ознайомлення з системою роботи освітнього процесу закладу освіти:
 - ознайомлення із специфікою діяльності даного закладу освіти;
 - ознайомлення з системою роботи вчителя-предметника, вчителів-новаторів, відвідування їх уроків;
 - знайомство з шкільними кабінетами та їх обладнанням.
 - ознайомлення із змістом, формами, методами роботи навчальних кабінетів закладів освіти, самоврядуванням.
2. Бесіди з керівництвом щодо організацій освітнього процесу закладу.
3. Відвідування уроків.

Виховна діяльність

1. Виконання функцій та обов'язків помічника класного керівника, здійснення позакласної виховної роботи:
 - складання індивідуального плану виховної роботи з класом у відповідності з планом роботи класного керівника;
 - організація постійного спілкування з учнями, проведення індивідуальної роботи з учнями;
 - підготовка та проведення 1 виховного (годин) заходу.
2. Організація та здійснення морального-духовного напрямку виховання. Відвідування шкільних меморіальних куточків та музею. Відвідування міських музеїв та картинної галереї. Проведення бесід за індивідуальним планом класного керівника.

Методична діяльність

1. Навчально-методична робота:
 - вивчення навчального процесу на основі відвідування уроків різних вчителів з метою вивчення вимог до учнів, різноманітних методів організації

пізнавальної діяльності і виховання учнів на уроках, виявлення міжпредметних зв'язків і можливостей їх використання на уроках;

- відвідування всіх уроків і позаурочних заходів з фахових дисциплін;
- виготовлення наочних та дидактичних матеріалів.

2. Оформлення звіту та необхідної документації.

Дослідницька діяльність

Вивчення учнівського колективу, в якому буде працювати практикант:

- вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі в ході освітнього процесу; шляхом вивчення документації, бесід з учнями, спостереження;
- збір матеріалів для написання курсової роботи.

Відомості з охорони праці

1. Якими нормативними документами користується заклад освіти з охорони праці.
2. Наявність правил з техніки безпеки та журналів обліку бесід з техніки безпеки у кабінетах з природничих наук.
3. Забезпеченість засобами захисту життя та здоров'я учасників освітнього процесу.

Підпис студента

Підпис керівника

Оформлення титульної сторінки щоденника

Щоденник
педагогічної практики
студента-практиканта

(прізвище, ім'я, по-батькові)
___ курсу ___ групи факультету _____

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
Місце проходження практики:

Термін проходження практики:

Керівник практики:

ОРІЄНТОВНА СХЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ УРОКУ

I. Загальні відомості

Дата, школа, клас, прізвище вчителя, кількість присутніх і відсутніх учнів, який урок за розкладом. Підготовленість приміщення до заняття (чисто, провітрено, добре освітлення); готовність учнів до роботи (чи в усіх є підручники, зошити, ручки, чи зручно вони розміщені на партах і т.п.); коли розпочався урок) своєчасно – за дзвінком чи були згаяні робочі хвилини).

Тема і дидактична мета уроку. Як визначено освітнє, виховне і розвивальне завдання, чи доведено цілі уроку до свідомості школярів, яким способом безпосередньо чи опосередковано.

II. Тип і структура уроку.

1. Відповідність типу і структури уроку його меті.
2. Чіткість структури уроку. Розподіл часу.

III. Оцінка змісту навчального матеріалу.

1. Відповідність вимогам програми, підручника, досягнень відповідної науки, віковим особливостям і підготовці учнів.

2. Оцінка навчального матеріалу з точки зору освітніх, виховних і розвиваючих можливостей, їх реалізація.

3. Оцінка навчального матеріалу з точки зору завдань загальної, політехнічної і професійної освіти.

4. Оцінка навчального матеріалу з точки зору єдності теорії і практики, знань, умінь і навичок, зв'язку з місцевою практикою.

5. Достовірність фактичного матеріалу (чи не припустився учитель помилок під час пояснення або в доборі вправ).

IV. Оцінка методів, прийомів і засобів навчання.

1. Методи роботи вчителя та учнів, співвідношення роботи вчителя та учнів.

2. Прийоми активізації пізнавальної діяльності та стимулювання творчої ініціативи учнів.

3. Створення проблемних ситуацій, застосування елементів дослідницького навчання; співвідношення пошукових, репродуктивних і тренувальних методів.

4. Самостійна робота учнів на уроці.

5. Наочні посібники, ТЗН. слово вчителя і наочність (наскільки вдало підібрано наочні посібники, ТЗН. інструменти, роздатковий матеріал оцінка методики їх використання).

6. Види, методи і форми перевірки та оцінки знань, умінь і навичок учнів.

V. Оцінка ефективності окремих етапів уроку.

1. Перевірка домашнього завдання:

а) чи перевірялись знання, уміння і навички учнів за домашнім завданням, як розширювались і поглиблювались;

б) які методи і прийоми застосовувались; фронтальне чи індивідуальне опитування, письмові чи усні тренувальні вправи, самостійна робота учнів тощо:

- в) чи всі учні виконали домашнє завдання;
- г) чи з'ясовано і виправлено виявлені помилки;
- д) об'єктивність оцінювання знань, умінь і навичок учнів, дотримання критеріїв та загальноприйнятих педагогічних вимог.

2. Вивчення нового навчального матеріалу:

- а) подача учителем нового матеріалу (евристична бесіда, елементи проблемності, самостійне опрацювання за підручником або дидактичними матеріалами тощо), рівень усвідомленості учнями виучуваного;
- б) дотримання послідовності й системи у викладі;
- в) виділення у гемі головного, істотного, що полегшило б сприймання, осмислення, запам'ятовування навчального матеріалу;
- г) зв'язок нового з раніше вивченим матеріалом як з даного, так і з суміжних предметів, логічна послідовність окремих видів навчальної роботи;
- д) міжпредметні зв'язки;
- е) зацікавленість учнів матеріалом уроку;
- ж) правильність, своєчасність, у відповідності з програмою вживання наукової термінології учителем та учнями;
- з) однозначність і правильність постановки вчителем запитань.

3. Закріплення вивченого:

- а) робота, спрямована на краще запам'ятовування учнями вивченого;
- б) оптимальний добір матеріалу для різних видів навчальної роботи: закріплення, повторення, систематизація й узагальнення;
- в) застосування прийомів самоконтролю (читання підручника, відтворення матеріалу вголос, подумки, переказування сусідові по парті тощо);
- г) помилки і способи їх виправлення;
- д) способи вироблення умінь і навичок;
- е) застосування засвоєних знань на практиці їх подальше поглиблення (які усні, письмові та практичні роботи виконувалися для цього);
- ж) диференційованість завдань відповідно до індивідуальних особливостей учнів.

VI. Розвиток учнів на уроці.

1. Розвиток самостійності і творчих сил учнів.

2. Навчання учнів прийомам логічного мислення порівняння, аналізу, синтезу, узагальнення, абстрагування, індукції, дедукції.

3. Розвиток образного мислення учнів.

4. Навчання учнів самостійно переносити знання і вміння у нову ситуацію, знаходити проблему у новій Функції об'єкта, самостійно комбінувати відомі способи для виконання певного завдання, бачити різні способи виконання завдання, будувати принципово "нові",

5. Навчання школярів виділяти основні ознаки предметів і явищ, добирати істотні, узагальнювати їх у поняття, що формувалось.

6. Підбір вправ, які потребують пошуку й обов'язкового контролю за кожною дією

7. Закріплення знань включенням їх у нові зв'язки з раніше вивченим і з новими життєвими фактами.

8. Навчання учнів прийомами логічної аргументації, всебічного розгляду предметів, планування.

9. Розвиток фізичних сил школярів.

VII .Виховна робота на уроці

1. Формування елементів наукового світогляду: природничо-наукових (розуміння природних явищ та процесів, ставлення до природи), гносеологічних (пізнання світу), суспільних (виконання обов'язків учнів, громадських доручень) тощо.

2. Моральні якості особистості, що формувалися в учнів на уроці.

3. Формування відповідального ставлення до праці, культура праці.

4. Естетичне виховання, зокрема Формування естетичного ставлення до навколишнього, на якому матеріалі проводилось (програмовому чи додатково підібраному).

5. Створення умов для реалізації активної внутрішньої позиції учнів щодо навколишнього середовища

Здійснення індивідуального підходу у вихованні учнів.

VIII.Морально-психологічний клімат на уроці.

1. Поведінка учнів на уроці:

а) рівень зацікавленості, сумлінності, дисциплінованості;

б) активна розумова праця:

в) цілеспрямованість і зосередженість уваги;

г) напруженість у роботі сильних і слабких учнів;

д) регуляція поведінки дітей (зацікавленість матеріалом, загальною робочою атмосферою в класі, волею вчителя тощо);

е) порушення дисципліни. їх причини, ставлення учнів до порушників,

2. Стил ь роботи вчителя на уроці:

а) володіння класом, вміння зосередити увагу учнів, створити робочу атмосферу, підтримувати дисципліну;

б) вміння організувати роботу, зацікавити нею дітей, підвищити їхню активність;

в) володіння творчими методами й прийомами навчання:

г) знання дитячої психології (легко розуміє учнів, правильно визначає особливості пізнавальної діяльності кожного, рівень знань, вихованості учнів);

д) особистість учителя (спостережливість, вдумливість, винахідливість, акуратність, вимогливість, зовнішній вигляд, культура мовлення, поза міміка, жестикуляція тощо);

е) культура педагогічної праці;

є) авторитет учителя в учнів.

3. Взаємини вчителя та учнів, педагогічний такт.

4. Настрій учителя та учнів на уроці.

5. Емоційність уроку.

IX. Загальна оцінка уроку.

1. Позитивні моменти уроку, досягнення мети і завдань уроку.
2. Недоліки, помилки, аналіз їх причин.
3. Поради і рекомендації на майбутнє.

СХЕМА АНАЛІЗУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Загальні відомості.

Дата, клас, час проведення, назва заходу, тема, мета (пізнавальна, виховна), кількість присутніх.

2. Хід заходу та зауваження щодо його проведення.

Схема може мати такий вигляд:

	Структурні частини заходу, їх тривалість	Позитивне	Недоліки

АНАЛІЗ ЗАХОДУ:

1. Відповідність змісту заходу поставленій педагогом меті. Підготовленість учнів до проведення заходу. Методико-організаційна структура заходу. Актуальність теми, відповідність її виховним завданням і віковій дітям.

2. Організаційні заходи: місце проведення, оформлення приміщення, форма учнів, своєчасність початку та чіткість проведення. Ступінь участі кожного учня в проведенні заходу. Дозування часу, доцільність його використання.

3. Наявність плану і конспекту виховного заходу, відповідність їх методичним вимогам.

4. Пізнавальна цінність заходу. Які методи виховання застосовані при його проведенні, наскільки ефективно; доцільність та ефективність використання технічних засобів та наочних посібників. Використання при проведенні заходу інформації, раніше одержаної учнями на уроках, позакласних і позашкільних видах роботи. Відповідність форм і методів змісту, меті заходів та віку учнів.

5. Вихованість, активність, ініціативність, емоційність та самостійність учнів, Міжособистісні стосунки. Ставлення до проведеного заходу. Вироблення практичних умінь і навичок при проведенні виховного заходу.

6. Вплив проведеного заходу на формування соціальних установок, моральних почуттів, поглядів, переконань.

7. Педагогічний такт, організаційні здібності та вміння педагога

8. Участь батьків та представників громадськості у заході.

9. Загальні висновки. Досягнення мети, виконання плану, програми. Чи раціонально використано всі умови виховання учня. Що заслуговує на узагальнення і поширення. Недоліки та рекомендації.

СХЕМА СКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ УЧНЯ

1. Загальні відомості про учня: прізвище, ім'я, по батькові, вік, відомості про сім'ю, взаємодія з іншими унями в колективі; чи мала місце зміна класного керівника.

2. Зміст і характеристика діяльності

– Учбова діяльність, її переважаючі мотиви, загальна характеристика успішності. Основні пізнавальні потреби, інтереси, захоплення, схильності, улюблені предмети. Спеціалізація здібностей. Основні професійні плани (наміри). Характеристика відносин до предметів, що вивчаються. Учні з низькою успішністю. Взаємодопомога в навчальній діяльності.

– Позанавчальна діяльність. Інтерес учня до суспільного життя, мистецтва, літератури, музики. Основні види і форми позанавчальної діяльності: відвідування театру, кіно, екскурсії, розважальні заходи і ступінь участі учнів в їх підготовці і проведенні. Спільне проведення вільного часу. Роль активу учня, класного керівника в організації позанавчальної діяльності. Участь в житті школи. Суспільно-корисна праця (участь в самообслуговуванні і ін.).

3. Характеристика взаємин

Ділові, особисті взаємини. Прояв взаємодопомоги, колективізму, гуманізму. Негативні взаємини. Критика і самокритика в колективі. Прояв дружби і товариства. Статева диференціація: відносини з хлопчиками і дівчатками (позитивні, індиферентні, негативні). Прояв симпатії. Можливі шляхи зміни міжособових відносин.

4. Психологічна єдність класу.

Групові інтереси, цілі і завдання, норми, традиції. Ступінь ухвалення групових норм членами колективу. Колективістська ідентифікація. Привабливість сумісних дій. Згуртованість класу. Інтенсивність взаємодій в класі. Ціннісно-орієнтаційна єдність класу (збіг оцінок, установок і позицій). Відповідальність за результати спільної діяльності. Ухвалення групових рішень. Використання в класі методу дискусій. Конфлікти в колективі. Причини їх виникнення і прийоми вирішення.

5. Особа учня в класі

Референтність шкільного колективу для учнів. Усвідомлення групової приналежності. Емоційне самопочуття учнів в класі (психологічний комфорт). Основна атмосфера, що визначає самопочуття особи (підтримка, схвалення або загроза). Приклади позитивного і негативного впливу колективу на конкретних учнів. Облік індивідуальних інтересів і здібностей в колективній діяльності.

6. Педагогічне керівництво класом.

Класний керівник і його основні професійно-особистісні властивості. Особливості індивідуального стилю діяльності. Позиція класного керівника: над колективом або усередині колективу. Стиль керівництва класним колективом (авторитарний, демократичний, потурання). Зміст і характер спілкування з

учнями. Авторитет класного керівника. Відношення учнів до нього. Класний керівник і самоврядування в колективі. Відносини учнів з іншими вчителями, що працюють в класі.